

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพด้านสหกรณ์ในการพัฒนาการตรวจบัญชีสหกรณ์ ศักยภาพด้านผู้สอบบัญชีภาคเอกชนในการพัฒนาการตรวจบัญชีสหกรณ์ และแนวทางพัฒนาการตรวจสอบ บัญชี ในโครงการปรับปรุงระบบการตรวจบัญชีสหกรณ์ โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม ที่ได้จากการสอบถามผู้จัดการหรือเจ้าหน้าที่บัญชีสหกรณ์ จำนวน 69 ราย และผู้สอบบัญชีภาคเอกชน จำนวน 21 ราย และนำมาวิเคราะห์ประมวลผลข้อมูลทางสถิติด้วย โปรแกรมการวิเคราะห์สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS)

ผลการศึกษาพบว่า ผู้จัดการ หรือเจ้าหน้าที่บัญชีสหกรณ์ผู้ให้ข้อมูลศักยภาพด้านสหกรณ์ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 78.3 อายุเฉลี่ย 44.1 ปี ดำรงตำแหน่งสมุห์บัญชีหรือเจ้าหน้าที่บัญชี ทำงานมาแล้วเฉลี่ย 9.8 ปี มีประสบการณ์การทำงานเฉลี่ย 14.0 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีสาขาการบัญชี ส่วนผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 66.7 อายุเฉลี่ย 61.7 ปี การศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี สาขาบัญชี สำนักงานที่ตั้งอยู่ในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มีประสบการณ์ในฐานะผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเฉลี่ย 28.9 ปี มีประสบการณ์ในฐานะผู้สอบบัญชีสหกรณ์เฉลี่ย 15.0 ปี ร้อยละ 52.4 ไม่ประกอบอาชีพอื่น นอกจากนี้ ในรอบปีที่ผ่านมาส่วนใหญ่ได้รับการเสนอชื่อและแต่งตั้งให้เป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์เฉลี่ย 7 แห่ง และเป็นปีทางบัญชีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม

ผลการศึกษาศักยภาพของสหกรณ์ พบว่า สหกรณ์มีความพร้อมทั้งในด้านโครงสร้าง ด้านบุคลากร ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานบัญชี มีศักยภาพในการปฏิบัติงานบัญชี มีระบบการตรวจสอบบัญชีดี สามารถปฏิบัติงานด้านบัญชีได้ตามระเบียบ และเวลาที่นายทะเบียนสหกรณ์กำหนด แต่บุคลากรของสหกรณ์ยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ หรือแม้แต่วิธีระเบียบข้อบังคับของระบบบัญชีสหกรณ์

ส่วนผลการศึกษาศักยภาพของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน พบว่า สำนักงานสอบบัญชีภาคเอกชนมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีในการปฏิบัติงานบัญชี มีศักยภาพในการปฏิบัติงานบัญชีสามารถตรวจสอบบัญชีให้แก่สหกรณ์แต่ละแห่งภายในระยะเวลาอันสั้น และถูกต้องตามมาตรฐานที่กำหนด แต่บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนในพระราชบัญญัติสหกรณ์ ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ และระเบียบข้อบังคับของระบบบัญชีสหกรณ์

ดังนั้น เพื่อให้การตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ในโครงการปรับปรุงระบบการตรวจสอบบัญชีสหกรณ์ มีการพัฒนาให้สามารถปฏิบัติงานด้านงานบัญชีได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น สหกรณ์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะอย่างยิ่งกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรให้ความสำคัญกับความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติสหกรณ์ ระเบียบข้อบังคับของสหกรณ์ หรือระเบียบข้อบังคับของระบบบัญชีสหกรณ์ ให้มากยิ่งขึ้น โดยการอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรฝ่ายบัญชีทั้งของสหกรณ์ และผู้สอบบัญชีภาคเอกชน นอกจากนี้ ในส่วนของผู้สอบบัญชีภาคเอกชน ควรให้ความสำคัญต่อผู้สอบบัญชีภาคเอกชนที่ขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ โดยการกำหนดกฎเกณฑ์ หรือคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการสอบบัญชีสหกรณ์ เช่น การสอบประมวลความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ก่อนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอบบัญชีสหกรณ์ เช่น พระราชบัญญัติสหกรณ์ กฎระเบียบข้อบังคับสหกรณ์ หรือกฎระเบียบข้อบังคับ ของระบบบัญชีสหกรณ์ เป็นต้น

The purposes of this study were to investigate the following: 1) potential of the cooperatives on the development of cooperative auditing; 2) potential of private auditors on the development of cooperative auditing; and 3) guidelines for the development of cooperative auditing. The data of this study consisted of 69 cooperative accountants and 21 private auditors. Questionnaires were used for data collection and analyzed by using a computer software packaged program (SPSS/PC)

Results of the study showed that the majority of cooperative managers and staff (78.3 percent) were males with an average age of 44.1 years. They were chief bookkeepers or accountants with an average period of service in these positions of 9.8 years. As a whole, they had an average number of years of working experience of 14.0 years. They were bachelor's degree graduates who majored in Accounting. For private auditors, it was found that the majority of auditors (66.7 percent) were females with an average age of 61.7 years. Also, they were bachelor's degree graduates who majored in Accounting. Their offices were located in Bangkok and its vicinity. Most of them had an auditor permit with an average experience in auditing of 28.9 years. Besides this, they had an average experience in cooperative auditing of 15.0 years. More than half of them (52.4 percent) did not have other careers. Last year, most of them were nominated and appointed to be auditors of cooperatives - one per 7 cooperatives on average.

In the case of the potential of the cooperatives, it was found that they had readiness on regarding the cooperatives' structure, staff, materials, equipment, and technology for accounting tasks. However, they had inadequate knowledge and understanding about the rules and regulations of the cooperatives. For potential of private auditors, it was found that the private audit offices had readiness of staff, materials, equipment, and technology for accounting tasks and they were able to finish auditing services within a short period of time. However, they had inadequate knowledge and understanding on the cooperative act, rules, regulations, and rules and regulations of the cooperatives' accounting system.

To develop the efficiency on the improvement of the cooperatives' audit system, the cooperatives and concerned agencies particularly the Department of Cooperative Auditing should realize the importance of knowledge and understanding on the cooperative act and rules and regulations of cooperatives. This can be done by providing seminars and training for accounting staff of the cooperatives and private auditors. Moreover, private auditors who have already been registered should be considered as very important ones. Thus, there should be a careful determination regarding the quality of private auditors and there should be an examination of knowledge on the cooperative act, rules and regulations of cooperatives and the cooperatives' accounting system.